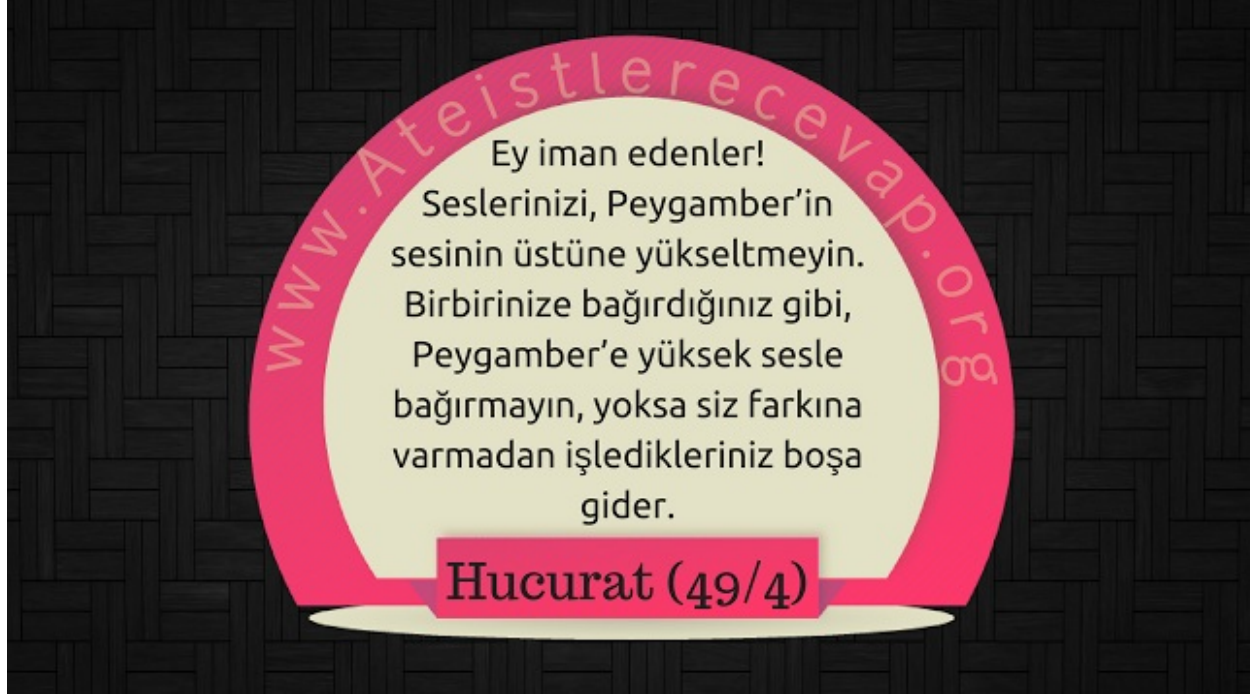

(Hucurat, 1-5) Peygamberimizin'in yanında yüksek sesle konuşulmasının Allah tarafından yasaklanması?

www.ateistlerecevap.org/2017/09/hucurat15-peygamberimizinin-yaninda.html

ateistlerecevap

Eylül 1, 2017

Değerli kardeşimiz,

Bakın ne güzel söylüyorsunuz: *“Yanımda yüksek sesle konuşmayı yasakladım.” demiş olsa, buyruğu yine de yerine getirilmiş olurdu...*” Bütün dünyanın aklına, zekasına hayran kaldığı Hz. Muhammed (asv)'in -kendi ifadeleriyle, kendi sözleriyle- ortaya koyduğu yüzlerce emir ve yasakları ortada iken ve bunları bize kadar ulaştıran yüzlerce hadis kaynakları buna şahit olduğu halde, kendi sözlerini ortaya koyan hadis koleksiyonundan farklı olarak, bir çok hakikatleri “Kur’an” denilen Allah’ın kitabından aktarması gösteriyor ki, o sadece bir peygamberdir, Allah’ın emir ve yasaklarını tebliğ etmekle yükümlüdür. Vahiy olarak kendisine indirilen Kur’an’ı kendi sözlerinden ayrı tutmak zorunda olduğunu biliyor ve bunları gelen vahiyle alır almaz derhal katiplerine yazdırıyordu. Hatta ilk zamanlarda daha yeni Müslüman olmuş bazı cahil bedevî Araplar tarafından “birbirine karıştırılır” korkusuyla kendi sözlerinin yazılmasını yasaklamıştır. İnsanlar Kur’an’ın üslubuna aşına olduktan sonra hadislerin yazılmasıyla ilgili yasağı kaldırmıştır.

Demek ki, soruda söz konusu edilen olayda olduğu gibi, görünürde çok basit bir edep ve terbiye talimiyle ilgili de olsa, Allah’ın indirdiği vahiy kendine mal etmiyor, onun Kur’an ayeti olduğunu ilan ediyor.

Bırakın görünürde küçük bir ilahî mesajı, kısa bir Rabbanî dersi kendine mal etmesi, kendisi için hiç de hoş olmayan bir takım uyarıları ve azarlamaları da insanlara ilan etmek zorunda kalıyor. Çünkü, bunların hepsi Allah’tandır, Hz. Muhammed (asv) ise, -aleyhine de olsa- onların hepsini insanlara aktarmak durumundadır.

Örneğin, bir defasında gayri müslim misafirleriyle sohbet eden Hz. Peygamber (a.s.m), -bu

misafirlerden haberi olmayan sahabeden- Abdullah b. Ümmi Mektum adındaki bir âmâ, iki de bir -bilmeyerek- misafirlerin sözlerini kesecek şekilde sorular soruyordu. Hz. Peygamber (a.s.m) ise, gayri müslim de olsa misafirlerine karşı gösterilen bu tavrı nezaket kurallarına uygun görmemiş ve bu sorularla pek ilgilenmemiştir. Daha sonra inen Abese suresinde (80/1-11), Efendimiz (asv)'in bu tavrı yerilmiş ve gayri müslimlere karşı fazlaca titiz davranmasının abartılı bulunduğuna işaret edilmiştir. Mesela, Bedir ganimetinin taksimi hakkında yaptığı işlemde ötürü, kendisinin durumunu eleştiren ayetleri de gizlememiştir, gizleyememiştir. (bk. Enfal, 8/67-69).

Kur'an'da üç yüz otuz iki defa zikredilen "kul = de ki" kelimesini bile zikretmesi, Hz. Muhammed (asv)'in bir peygamber olduğunu, Kur'an'ın Allah'ın kelamı olduğunun çok açık bir belgesidir. Çünkü, normalde birisi "deki..." dese, bu mesajı alan kişi onu "dek.i.." demeden aktarır ki, işin normal de budur.

Örneğin Kur'an'da "De ki: Allah birdir, samed'dir." ayetleriyle başlayan İhlas suresini "De ki:.."yi kullanmadan aktarılması ve okunması gerekirdi. Fakat o, gerek bunu insanlara öğretirken, gerek kendisi namazlarında okurken "De ki..." sözcüğüyle birlikte okuyor. Bundan anlaşılıyor ki, Hz. Muhammed (a.s.m) Kur'an'ın bir tek kelimesini, bir tek harfini değiştirmeden, Allah'ın mesajını olduğu gibi aktarmıştır. Neden mi? İşte o, işte Kur'an!:

"Yok, yok! gördüğünüz ve göremediğiniz âlemlere yemin olsun ki, bu Kur'ân, pek kerim bir Resulün -tebliğ ettiği- sözüdür. O bir şâirin sözü değildir. Ne de az iman ediyorsunuz! O bir kâhinin sözü de değildir. Ne de az düşünüyorsunuz! Bilakis o, âlemlerin Rabbi olan Allah katından indirilmiştir. Eğer o (peygamber), bizim adımızla bir takım sözler uydursaydı, onu elimizle yakalar, sonra da onun şah damarını koparırdık. Sizden kimse da buna engel olamazdı. Şüphesiz ki bu Kur'an takvâ sahipleri için bir öğüttür. Elbette, içinizden bazılarının peygamberi yalancı saydığını biliriz. Şüphesiz, o / Kur'an kâfirler için bir pişmanlık vesilesi ve karşılaşılabilecekleri kesin bir gerçektir. O halde (ey şanlı elçi!) Rabbinin yüce adını zikret!"(Hakka, 69/38-52).

Soruda geçen ayetin geçtiği Hucurat Suresinde, Müslümanların Allah'a ve Resulüne karşı riayet etmeleri gereken edep, kendi aralarında ve başkalarıyla ilişkilerinde takınmaları gereken ahlâkî tavır konularında buyruk ve tavsiyelere yer verilmiş, müminler arasında çıkacak ihtilafların nasıl çözüleceği açıklanmış, insanların kök birliği ve eşitliği etkili bir üslûp içinde ilan edilmiş, üstünlüğün fırsat eşitliği içinde yapılacak yarışla elde edileceği vurgulanmış, iman ve islâm kavramlarıyla ilgili önemli açıklamalar yapılmıştır. Fahreddin Râzî'nin, sûrenin ana konularıyla ilgili olarak yaptığı sistematik açıklama ilgi çekicidir: Bu sûrede müminler, güzel ahlâk kurallarına yönlendirilmektedir. Riayet edilmesi gereken edep ve ahlâk kuralları ya Allah ya Resulü (asv) yahut da başkalarıyla ilgilidir. Başkaları ya iman, ibadet ve güzel ahlâk yolunu tutanlardır yahut yoldan sapanlardır (fâsıklardır). Doğru yolda olanlar da ya bir arada bulunurlar veya ayrı yerlerde. Böylece ahlâk ve davranış bakımından müminin karşısında beş farklı muhatap vardır. Sûrenin 1,2,6,11 ve 12. âyetlerine "Ey iman edenler" diye başlanmış ve her birinde yukarıda sıralanan muhataplardan biriyle ilgili ahlâk, edep ve davranış kurallarına yer verilmiştir. (bk. Razi, ilgili surenin tefsiri)

Soruda geçen konuyla ilgili ayetlerin mealleri:

- Ey iman edenler! Allah ve Resulünün önüne geçmeyiniz, Allah’a itaatsizlikten sakınınız! Şüphesiz Allah her şeyi işitmekte ve bilmektedir. – Ey iman edenler! Seslerinizi Peygamber’in sesinden fazla çıkarmayınız, birbirinize bağırdığınız gibi ona bağırmayınız; sonra farkında olmadan amelleriniz boşa gider.
- Allah Resulünün yanında seslerini kısıyanlar var ya, işte onlar, Allah’ın gönüllerini takva yönünden denemeye tâbi tuttuğu kimselerdir. Onlar için büyük bağışlanma ve büyük bir ödül vardır.
- Odaların dışından sana seslenenlerin çoğu kuşkusuz düşünemiyorlar.
- Yanına çıkıncaya kadar sabredip bekleselerdi elbette kendileri için daha iyi olacaktı. Yine de Allah çok bağışlayıcı, çok esirgeyicidir. (Hucurat, 49/1-5)

Ayetlerin açıklaması:

1. “Geçmeyin” şeklindeki tercüme, aslında geçişli olan “lâ tükaddimû” fiilinin nadiren geçişsiz de olabileceği ve burada bu ikinci kullanımıyla yer aldığı yorumuna dayanmaktadır. (bk. Şevkânî, ilgili ayetin tefsiri) Kelimenin geçişli okunuşuna dayanan diğer yorumları da kapsayacak şekilde bunu “geçmeyin (başkalarını da geçirmeyin)” şeklinde anlamak yerinde olacaktır.

Bu yasaklamaya göre mümin, gerek hüküm, karar ve tercihlerinde ve gerekse davranışlarında Allah ve Resulünün önüne geçmemekle yükümlü kılınmaktadır. Yalnızca “Allah’ın...” demek yeterli olacağı halde Resûl’ün de zikredilmesi, onun dinin tebliği yanında dini açıklama, uygulama ve ilâhî bildirimde dayalı olarak tamamlamadaki önemli rolüne işaret etmekte; Resûl’e itaatin de dolaylı olarak Allah’a İtaat mânasına geldiği gerçeğinin altını çizmektedir. Hz. Peygamber (asv) zamanında, onun yanında bulunan müminler, hem irade ve kararda hem de fiil ve davranışta onun önüne geçmemek, onu beklemek, gözetmek, peşinden gitmek, izni ile hareket etmek durumundadırlar. Onun bulunmadığı yer ve zamanlarda “öne geçmemek ve geçirmemek”, dine aykırı bir karar vermemek, bir şey yapmamak mânasına gelmektedir. “Allah ve Resulünün önüne geçirmemek” de, önemi ve değeri ne olursa olsun -kişinin kendi nefsi dahil- hiçbir kimsenin irade ve rızasını, Allah ve Resulünün irade ve rızasının önüne geçirmeme, onu buna tercih etmeme, önceliği ilâhî irâde ve rızaya verme anlamına gelmektedir.2. Söz, karar ve davranışta Allah ve Resulünün iradelerini aşmamak, onların rızalarının dışına çıkmamak gerektiği önceki âyette bildirilmişti. Buna nispetle daha hafif bir ihlal ve kusur teşkil eden iki davranışın daha çirkinliği de bu âyette ifade edilmektedir: Bunlardan biri, Hz. Peygamber (asv)’in yanında başkalarıyla konuşurken onun sesini bastırarak kadar yüksek bir sesle konuşmak. Buhârî’nin rivayetine göre Hz. Peygamber (asv) ile görüşme yapmak üzere Temîmoğulları’ndan bir heyet gelmişti, Görüşme sırasında Hz. Ebû Bekir ile Ömer de orada idiler. Kabileye başkan yapılacak kişi üzerinde bu ikisi ihtilafa düşüp Hz. Peygamber (asv)’in yanında biraz da ağız dalaşı yaptılar. Bu âyet inince çok pişman oldular, üzüldüler. Artık onun yanında o kadar alçak sesle konuşuyorlardı ki, çoğu kere Peygamberimiz (asv) “İşitemedim, tekrarlar mısınız!” diyordu. (bk. Buhari, Tefsir, 49/1-2)

Ayette ifade edilen ikinci konu, Hz. Peygamber (asv) ile konuşurken, sıradan bir kimse ile konuşur gibi bağırp çağırarak konuşmak. İslâm’dan önce Araplar bu gibi inceliklere riayet etmezler, ilâhî bir dinin eğitiminden geçmedikleri için bir peygambere nasıl davranılacağını da bilmezlerdi. Âyetler hem onlara edep dersi vermekte hem de daha sonra gelecek olan müminlere, vefatından sonra da olsa Peygamberlerine karşı besleyecekleri saygı ve sevgi

konusunda örnekli açıklama yapmaktadır. Razî'ye göre "sesi, Peygamber'in sesinin üstüne çıkarmak", onun huzurunda çok konuşmak şeklinde de anlaşılabilir. Çünkü bir kimse konuşuyorsa (sesi çıkıyorsa) diğeri susuyor ve dinliyor demektir. Hz, Peygamber (asv)'in yanında olabildiğince az konuşmak ve çok dinlemek gerekir; çünkü hayırlı olan onun konuşmasıdır. (Razi ilgili ayetin tefsiri) Buna göre Peygamber Efendimiz (asv)'in vefatından sonra da, onun hayatına uygun bir hayat sürmek ve onun emir ve yasakları karşısında içten ve dıştan ses çıkarmadan, itiraz etmeden ona itaat etmek gerekir. Ayrıca bütün seslendirmeler, görüşler, düşünceler, hayat tarzları, sistemler onun getirdiği İslama uygun olmalıdır, ondan alınmalıdır.

"Farkında olmadan amelin boşa gitmesi" İki türlü olabilir: a) Âhiret hesaplaşmasında günahlar ile sevapların denkleştirilmesi, başkalarının haklarıyla ilgili bazı günahlardan kurtulabilmek için sevap hanesinden aktarmalar yapılması söz konusudur. Bu durumda insana büyük dereceler ve ödüller kazandıracak birçok amel (ibadet, hayır, güzel iş) tazminata gitmekte, bir mânada heder edilmektedir. b) İman olmazsa ebedî kurtuluş bakımından amelin bir değeri yoktur. Hz. Peygamber (asv)'e karşı gerekli edep ve saygıyı göstermeyen, onu hayatından örnek almayan kimselerin zaman içinde din duyguları, dinî pratikleri ve imanları -kendileri için farkında olmadıkları halde- zayıflayabilir. Bu zayıflama imanın varlığı ile yokluğu eşit olan bir dereceye vardığında ibre, fikirde veya fiilde inkâra doğru yönelir, inkâr gerçekleşince de amellerin değeri kalmaz, âhiret sermayesi olarak boşa gitmiş sayılır.

3. İşin önemini idrak etmedeki kusur ve İslâm öncesi alışkanlıkların etkisi yüzünden Hz. Peygamber (asv)'e karşı edepte kusur edenler ilâhî ikazı alınca imanları, takvaları ve iyi niyetleri sebebiyle derhal kendilerini topladılar, onun yanında zor işitilen bir sesle konuşmaya başladılar. Allah'ın uy ansını ve rızasını hem alışkanlıklarının hem de öfkelerinin önüne geçirerek büyük bir takva imtihanı verdiler ve bu imtihandan başarılı çıktılar. Başarılan her imtihanın bir ödülü vardır, takva imtihanının ödülü de bu erdemın önem ve ölçüsünde büyük olacaktır.

4-5. Benî Temîm isimli bedevi kabilesi Hz. Peygamber (asv)'i görmek, tanımak ve buna göre bir ilişki kararı almak üzere Medine'ye gelmişlerdi. Peygamberimiz (asv) her öğleden sonra yaptıkları gibi bir süre dinlenmek (kaylûle yapmak) üzere odalarına çekilmişlerdi. Kabile mensupları, kendilerine bu durum bildirildiği halde Resulullah (asv)'in evinin önünde, kaba bir şekilde "Muhammed, Muhammed!" diye bağırmaya başladılar. Bu davranışları hem edebe aykırı idi hem de onu rahatsız etmişti. Ama eğitim ve idrak seviyeleri henüz yaptıklarının kabalığını, yersizliğini anlayacak ölçüde değildi. (Kurtubî, Ahkam, ilgili ayetin tefsiri)

Böyle yapanların medeni inceliklerden uzak bedeviler olduğu düşünülduğünde davranış tabii de görülebilirdi. Buna rağmen Allah Teâlâ'nın vahiy göndererek uyanda bulunması iki önemli ve evrensel değer ve kurala dikkat çekmektedir:

1. Medeni inceliklerin, insanî erdemlerin bütün topluluğa yayılması; köylünün, bedevinin, şehirlerden uzak yaşayanların da uygarlıktan nasiplendirilmesi, bütün ümmetin medenileşmesi gereklidir.

2. Hz. Peygamber (asv)'in Allah katındaki yeri ve değeri çok yüksek olup onun karşısında herkes bu idrak içinde olmak zorundadır.

(bk. Kur'an Yolu, Heyet, ilgili ayetlerin tefsiri)